

Europa en de Onderdaan

twee versnellers voor een optimale begripsontwikkeling

Manhattan Project 3.01

De verwickelingen van Europa **vanuit de duinendelta in Vierstromenland**

blz

Oftewel:

Noordwijkerhout als vertrekpunt	2
1 ^e infrontatie: De grote onthutsing	3
2 ^e infrontatie: De weg naar Rome	9
3 ^e infrontatie: De Koning van Hispanje	12
4 ^e infrontatie: De wind in de zeilen	14
5 ^e infrontatie: Het Rooms-reenergetisch effect	17
Noordwijkerhout in en na de oorlogsjaren	18
De vader van Europa	22

De Onderdaan Teloor **het failliet van de WC Economie**

Inleiding	24
Symptomen van het aanstormend failliet	25
Oorzaken van het failliet van de WC-economie	26
Conclusie & actie NEE	27
*) Noten en nadere informatie	28

Uitgave: Stichting de Binnenweg
Rotterdam, 5 mei 2024

De verwikkelingen van Europa vanuit de duinendelta in Vierstromenland

Oftewel:

Noordwijkerhouts huishouden in Europees perspectief, vanaf ons jaar 0 In 5 infrontaties

Infrontatie, een onthutsing die niet tot paniek leidt, maar tot nadenken stemt vanwege een ini-effect. (ini = involution niche inside)

de 1^e infrontatie: De grote onthutsing, sloven voor domeinen

de 2^e infrontatie: De weg naar Rome, de kerstening der Kaninefaaten

de 3^e infrontatie: De Koning van Hispanje; de Aarde is een bol.

de 4^e infrontatie: De wind in de zeilen en delen in de winst

de 5^e infrontatie: Het Rooms-reenergetisch effect

Inleiding

Aspecten en vragen die er aan vooraf gaan:

- In Noordwijkerhout geboren (1945) en er 45 jaar gewoond. Werkzaam geweest in onderwijs en jeugdbeleid. Nu Europeaan in ruste te Rotterdam.
- Lokaal perspectief voor Europese eenheid in regionale dynamiek is een basisvoorwaarde om globale acceptatie te realiseren voor partijen, leden en partijloze burgers.
- Europa kondigt in 2000 een Grondwet aan, die uiteindelijk als 'Handvest voor de Burger' in 2012 wordt vastgesteld.
Bij een eerste ontwerp reageren we: <https://gaingate.com/gyp/grondwet.htm>
- Niet alle Europeanen staan enthousiast tegenover een Europese Identiteit. Hoe optimaliseren we de beeldvorming?
- Veel landen zeilen nog afwachtend aan de wind. Is Nederland "rijp voor een gijp" (optimalisering van een voor-de-windse koers) door burgers & bestuurders?

Waar leggen we de grenzen van Europa ?

- Politiek sec (sociaal economisch cultureel) van volkeren & staten ?
- In termen van macht (onder- & bovendanen) van lokaal, regionaal tot verder ?

Ik prefereer de "ab ovo" benadering. Begin bij het ei & volg het ontwikkelingsproces: Vanaf het moment dat de doorsnee Europeaan in de geschiedenis van zijn omgeving werd geconfronteerd met de idee dat die vertrouwde omgeving voor een hoger belang moet worden ingeleverd of aangepast.

Noordwijkerhout, dorpje in de Bollen-/Duinstreek, dient wat dat betreft voor mij dus als ijkpunt voor de "bakermat van de EEG", als het gaat om het voortschrijdend proces van de Europese Eenwording Gedachte in een coherent, globaal perspectief. Daar is het voor mij begonnen. Veelbetekenend zou kunnen zijn, dat ons dorp vanaf 2019 geen autonome gemeente meer is, maar onderdeel van Noordwijk, dat nu drie varianten heeft: 'Aan Zee', 'Binnen' en 'In't Hout'.

Europa: patrimonium of matrimonium?

De Grieken, 2500 jaar geleden de grondleggers van het OMOV-principe (One Man One Vote) voor stadsbestuur, al hebben ze daar later als staat soms weinig van begrepen, noemden een

gebied ten noorden van de Balkan naar Europa, een prinses, door Zeus ontvoerd/bevrijd, die het matrimonium vestigde voor een nieuw oord.

Napoleon dacht zo'n 2200 jaar en menig Grootvorst later, dat van de Oceaan tot aan de Oeral en van het Middellandse Zeegebied tot aan Scandinavië, alle wegen naar herstel van dat ideale toevluchtsoord zouden gaan leiden met Parijs als verlicht centrum van Groot-Europa.

Maar, vóór die tijd speelde Engeland al met de gedachte dat heel de wereld, behalve Europa wel British Empire zou kunnen zijn en verklaarde daarmee Europa als het ware incontinent, non-consistent.

Grootheidswaan & overmoed liggen dan ook op de loer, zoals we bij onze Oosterburen zagen. Dat heeft de afgelopen eeuw met zijn gênante oorlogen & volkerenkwellingen wel geleerd.

Bij alle leiders van Europese staten leefde meer de gedachte aan een patrimonium met domeinen. Soms evenzeer door God gegeven als Europa, geschonken door Zeus.

Maar allen gingen voorbij aan het voortschrijdend bewustzijn van mens & wetenschap, dat democratie niet vraagt om 'leiders' voor groepen, volkeren of naties, maar om 'bestuurders' die interdependent een gezamenlijk belang kunnen behartigen.

Die staat ziet toe dat hij niet valt.

De grenzen zijn eerder idologisch dan ideologisch, politiek of materieel te stellen.

Als Europa een voorbeeldfunctie wenst na een verwoestend verleden van onderlinge en wereldwijde uitputting, waarin overigens ook schitterend veel tot stand gekomen is^{*)}, dan zal het eerder gericht moeten zijn op de kwalitatieve consolidering van een "Eurohood" door democratisering van de domeinen binnen zijn gebied ten gunste van economische groei via geconditioneerde schuldensanering voor de rest van de wereld. Inclusief de USA, die zich slechts staande weet te houden in een rigide tweepartijestaat van federaties die per hoofd van de bevolking de grootste staatschuld ter wereld schijnt te dragen, ergo: slechts parasitair kan huishouden en dus iets zou kunnen hebben aan een "NEE", een

"Nieuwe Europese Eenvoud"

O.K. / Bon, terug naar ons ijkpunt voor Europa: Het huidige Noordwijkerhout, dat in ons jaar 0 wat hutten en holen telde in de bos- en vennenrijke duinen bij de brakwatermeren en ziltige moerassen van de Rijndelta aan de Noordzee ten tijde van hun eerste onthutsing.

1° infrontatie: De grote onthutsing

Infrontatie: een moeilijk te onderschatten onthutsing (mentale confrontatie) die niet tot paniek leidt, maar dus tot nadenken stemt vanwege een INI-effect (INI =involution niche inside).

Het gebied werd zo'n 2000 jaar geleden bedreigd door de Romeinen die tot aan de monding van de Rivier bij het huidige Katwijk, de gehele zuidoever van de Rijn tot in de Alpen het Oude Europa hadden ingenomen. Vanuit de bossen ten noorden van de Rijnmond keken de Kaninefaaten toe. Al generaties lang gingen de verhalen over een groot Rijk, ver voorbij de bergen van het Zwarte Woud, dat voortdurend zijn gebied uitbreidde. Nu waren die mensen hier en dreigden onze duinen in te nemen.

Hals-over-kop waren we vanuit het Zuidduin de bossen boven de rivier ingevlucht. We hadden er totaal niet op gerekend dat vreemde mensen, van zo ver, in onze simpele omstandigheden belang zouden kunnen vinden. Nog maar 'n volle hand winters^{*)} geleden waren de volkeren van Germania, vele dagen roeien hiervandaan, belastingplichtig gemaakt en ook van het driedelige Gallia waar behalve de dappere Galliërs ook de Belgen & de Franken woonden, waren er al twee onder Romeins bestuur. Maar dat waren gebieden rijk aan wild, fruit, granen, stenen met wonderlijke eigenschappen en einderloos veel bomen.

Zee & zand, knollen & konijnen. Wij leefden in eenvoud van vis, klein wild en wat akkerbouw, als

de zee het toeliet. Vooral de herfststormen waren vaak rampzalig. Plinius Secundus (de Snurker) beschreef ons rond het jaar 112 als volgt: "Een meelijwekkend volk woont daar in hutten op hoge heuvels van zand. Als de zee over het land is gestroomd, zien ze er uit als zeevaarders en ze lijken op schipbreukelingen als het water weer is gezakt."

Tij & Ontij waren hem vreemd. Eb & Vloed. En hij kende onze essentie niet. In de kracht van het voorjaar leefden we op, genoten simpelweg in de zomer en verzamelden in de herfst de wintervoorraad.

Bij Eb oogsten we dagelijks de zeevruchten die we met onze korven en fuiken wonnen op de zandbanken. Onze economie was meer gebaseerd op duinhouden dan op huishouden. Dat laatste was de grootste zorg van onze ploeterende zuiderburen, die op Zee-land woonden.

"Noordwijkerhout, je bodem is van goud" klinkt ons dorpslied.

In de brede zandduinen met loofhout, te midden van de zoute zee en het brakke veenwater, borrelde zoet water op in vennetjes. Het paradijs van de eenvoud.

Het geschiedde in die jaren dat we Kaninefaaten^{*)} werden genoemd, omdat ons lot van de konijnen leek af te hangen. In de winter kon het leven hard zijn, maar de rest van het jaar leverden de duinen & moerassen voldoende voedsel & brandstof op om ons in tientallen 'wiegen', wijken van groepsverbanden waarvan sommige zich hadden gespecialiseerd, een vreedzaam & coherent bestaan te bieden in een persoonlijke wij-beleving. Deze werd moreel versterkt doordat de jonge mensen uit de wiegen op jeugdige leeftijd in de woon/werkgroepen werden geclusterd, koters aan de zee- en doters aan de duinkant bij de ouderlingen. Ze werden er onderwezen in de waarden van het bestaan, tot ze zich echtten en werden opgenomen in een Wieg, waarvan er tussen het huidige Katwijk-Wassenaar & Zandvoort-Aerdenhout zo'n 80 te vinden waren. Het verschijnsel hangjeugd bestond dus niet.

De inspanning was: 'vergulden': wat geldt voor iedereen, dat gold.

Het resultaat: producten voor aangenaam huishouden in alle stadia & aspecten van het leven.

Een Wieg telde 10 tot 30 hutten of hollen van families en werd omgeven door een grote ring van moeilijk struikgewas en doorgevluchten takken ter bescherming tegen indringers als vossen, beren of wilde honden. Naast Hoodwiegen met een woonfunctie, waren er ook Werkwiegen.

De oorsprong van elke Wieg is een Wendeling. Dit is de gekozen leider, die zodra op enig moment een ander de voorkeur krijgt, vertrekt en met wat getrouwen een nieuwe Wieg opbouwt.

Er waren ook Broedwiegen, meestal wat kleinere dalletjes waarin we kippen, konijnen & knollen beschermden tegen wildvraat. Er werd buiten die broedwiegen ook gejaagd, maar alleen voor voedsel.

Ook om gewas en duin te beschermen werden er wiegen aangelegd. Wind & zandverstuiving bleven zo redelijk hanteerbaar voor landwinning en zoutzieden, zoals we in de Zilk deden.

Stormachtige weersomstandigheden rondom die twee tot vier rijen duinen, waarbij de zee in het generatiegevoel van de mensen meermalen zal toeslaan en wegvaagt die te ver in het veen of op een bank gaan wonen, hadden bij ons tot het inzicht geleid, dat kinderen vroegtijdig zelfstandig moeten kunnen zijn met de beschikking over het inzicht van de wijzen.

Zodra een kind boven zijn hoofd kon tellen^{*)}, mocht het naar een van de wiegen voor jongens of meisjes. Daar leerden ze de kwaliteiten ontwikkelen die we nodig hebben voor onze in- & omgeving.

Duinbehoud, jagen, vissen, knollenveldjes bij de moerassen. Bont voor kleding, gereedschap voor voedselverwerving & huttenbouw, zoutzieden, manden & korven vlechten.

Via gilde-groepen in de werkwiegen werd de specifieke deskundigheid doorgegeven. En passant werden daardoor de hoodwiegen dagelijks voorzien van vers voedsel en grondstoffen voor onderhoud.

De leiding van die jeugdwiegen was in handen van de ouderen. Praktisch bestuur & begeleiding. Verhalen vertellen & vragen stellen als leermethode. Technieken droegen ze tussendoor over. Fluit- & gebarentaal waren bij ons erg belangrijk, omdat het geweld van wind & zee praten of roepen bij zwaar weer onmogelijk kon maken.

Ook de seizoensfeesten & duinrituelen werden via deze wiegen bijgehouden. De ouderlingen van de koters- & doterswiegen verzorgden de communicatie tussen de wiegen en werden in moeilijker situaties aangestuurd door de Wendeling, die elk jaar bij het korten der dagen werd ingeluid om ons door de donkere dagen te leiden. Als het jaar goed was geweest, wierp niemand zich op als Wendeling, zodat de oude zijn functies nog weer een jaar behield. Werd er een nieuwe Wendeling ingeluid, dan kreeg de oude een nieuwe wieg gevlochten. Daar waren we met z'n allen wel een tot twee manen mee bezig, omdat de voorbereidingen op de winter prioriteit hadden.

Wie verweduwd raakte in een hoodwieg, keerde soms terug naar de werkwieg van zijn/haar jonge jaren. Je maakte er direct deel uit van de ouderlingen die de werkzaamheden coördineerden en leiding gaven aan projecten & activiteiten. Zij die te oud werden voor actieve deelname, trokken weer in in hun hoodwieg voor een aangename oude dag. Ze vertelden spannende verhalen en leerden kinderen passen tellen zonder hun aandacht te verliezen in de omgeving.

Dat er ook voor doters al op jonge leeftijd een seksespecifieke training voor het leven bestond, had de Kaninefaaten in het verleden al meermalen gered van de ondergang. Het omgevingsbewustzijn maakte ons sterk. Wij hadden duinen zien verdwijnen en nieuwe zien ontstaan. Met alle winden leverde de zee ons of zandverhoging achter de duinen of zandbanken voor kust.

Onze banken waren zowel een voedselbron als een bescherming tegen aanvallen vanuit zee.

Het zand achter de duinen was de natuurlijke aanwas voor wiegen & gaarden. Daar hadden zij geen belangstelling voor. "Zij", dat waren de volken buiten de delta, waar de gronden hoger liggen en ook nog wel de volkeren daarachter, waar de bergen beginnen. Soms liepen er harbingers, verkenners van die volken of andere vreemdelingen in de duinen. Maar na een vriendelijk, doch eenvoudig onthaal waren ze ook zo weer weg. Er was voor hun volk niet veel te winnen in onze omgeving. En voor de langere duur is bij ons nergens een pijl op te trekken. Tij & Ontij met hun Rampen, toeval en onvermijdelijkheid. De weg naar het vaste land was vaak onvoorspelbaar.

Wie zich desondanks wilde vestigen, wat wel eens gebeurde met een schipbreukeling die er tegenop zag, via land zijn weg naar huis terug te vinden, mocht gewoon meedoen in een van de werkwiegen. Zij brachten nieuws mee van verre oorden en konden hoog opgeven over hun land van oorsprong. Toch verkozen ze vaak ons leven boven dat van hun verleden, zodra ze met de ouderlingen konden communiceren.

De weg terug via het Zwarte Woud en de Hoge Bergen was ook niet aantrekkelijk in die dagen.

Dat er vanachter die verre bergen dus ook nog volk was dat met vertoon van macht op je afkwam om je te onderwerpen, ging dus, zoals gezegd, al ons voorstellingsvermogen te boven. Zand & zout, knollen & konijnen, wie had daar meer dan één dagmars voor over?

Daarom waren we ook niet bang voor de buurvolken op het vaste land. Zij waren hier nooit gaan wonen, vanwege de vele risico's en de ogenschijnlijk povere omstandigheden. Lang, heel lang geleden, toen er nog geen bewoning was van de duinen, zijn we dus ooit 'ns hier terechtgekomen. Wij, de Indigenen van de Deltaduinen.

De Batavieren, een vrolijk volkje dat al meer dan twee volle handen* zomers geleden via de rivier vluchtte voor de Romeinen en op hun boomstammen de zee in dreigde te varen, hadden we ternauwernood kunnen redden en vreedzaam opgenomen in de omgeving.

De zuidkant van de rivier overstromde regelmatig in het verleden, net als de noordoever, maar al enige tijd was daar een groot stuk land van klei & zand drooggevalen. Daar wisten zij graan en gras te laten groeien: Koeien, kaas, graanbrood en -bier.

Als dank voor die grond en voor het heldere duinwater, dat onze waterdragers brachten, hadden ze ons de kunst van het braden & brouwen overgedragen, zodat het leven in de duinen al enige tijd een Hobbit-achtige vrede had gekend.

Maar sinds die Romeinen aan de overkant van de rivier was het anders. Door het militair machtsvertoon waarmee die zich langs de oever hadden gelegerd, juist daar waar de Batavieren waren gaan wonen, leken de vreedzame dagen voorbij. Het duurde negen zomers, negen manen en 11 dagen, voor de dreiging overging in een beleefde status quo.

De Romeinen maakten onze Wendeling vrij van verplichtingen. Vandaar dat wij 11 november (Romeinse Telling) zijn gaan gebruiken om onze Wendeling te huldigen.

De vrouw die door de afgevaardigden van alle hoodwiegen werd aangewezen, te beslechten in geschillen en vertegenwoordiger van ons allen te zijn wanneer het vreemdelingen betrof, was al die jaren geringschattend benaderd door de Romeinen. Dat lieten we graag zo. We hebben al die tijd dan ook geen andere contactpersoon verkozen.

De Romeinen dachten zelfs een tijdje, dat we altijd door vrouwen werden aangevoerd.

Rond ons jaar 0 waren de Romeinen dus tot in het huidige Nederland binnengetrokken omdat de instandhouding & opleuking van Roma, hun aanvankelijke stadstaat, een steeds grotere toevoer van arbeid & grondstoffen vereiste. De primaire voorwaarde voor die instandhouding, vrede in de directe omgeving, leidde op zich al tot uitbreiding van hun stadstaat met militaire middelen over een steeds groter deel van het huidige Italië en zo rond ons jaar 0 werd Augustus de eerste die de titel Imperator kreeg (zich aanmat, zeggen sommigen) en pretenties van een Midderraan-Europees Rijk in empirisch perspectief plaatste met het gebod dat hij liet uitgaan, heel zijn wereld te beschrijven: "En het geschiedde in die dagen...."

Keizer Augustus had/was:

- ✓ vetorecht in de senaat van het Romeinse Imperium
- ✓ opperbevelhebber van het leger
- ✓ pontifex maximus (hoofd van alle tempels) van Rome

"Ik trof Rome aan in baksteen en laat het na in marmer", zou hij bij zijn heengaan gezegd hebben. Hij heeft in ieder geval 300 jaar stabiliteit gebracht in het Rijk, de Pax Romana.

Hun middel voor de instandhouding van het keizerrijk: "preventieve oorlog" & het opdringen van "bescherming tegen vijanden".

Hun tactiek: Verdeeldheid zaaien ("Gallia divida est tres partes") en door intriges grenzen verleggen in ruil voor slaven & belasting, of door muren te bouwen.

Zo breidden ze hun Rijk uit. Over de Alpen, rond de Middellandse Zee. Tot aan de Rijn. En in Engeland tot aan de Muur van Hadrianus.

Met sympathie: Het Romeinse Leger bestond voor een deel uit enthousiaste overwonnenen!

Rond ons jaar 400 is dat niet meer vol te houden. In de deltduinen waren ze toen al zo'n drie eeuwen weg. Het is niet alleen de beveiliging van productie & distributie voor eigen behoeften die een groeiende inspanning vraagt; of de steeds meer menskracht eisende verdediging van die duizenden kilometers grens. Evenzeer was de merkwaardige behoefte van veel "welgestelde" Romeinen daar debet aan: Voor zichzelf in de regio een Romeins Domein of Lusthof inrichten. Zo wilden ook inheemse leiders wel leven. En hun ondergeschikten wilden ook wel een eigen domein. De Romeinen stonden dat, tactisch of strategisch, toe. "Divide & Impera", dachten ze nog steeds: "verdeel het continent in domeinen & heers over alles!"

Maar zonder de vraag te stellen: "Wie zal mijn dienaars dienaar zijn?", is dat niet vol te houden. Het Romeinse Rijk stort in, 400 jaar na de infrontatie bij de monding van de oude Rijn.

Effect: De "eerste grote volksverhuizing".

Ostri- & Wisigothen, Franken, Germanen, Langobarden & Vandalen, Saksen & Kelten buitelen over elkaar heen. Ook het Verre Oosten zoekt expansieruimte in onze richting. Chaos in Europa, dat zo'n 20.000 jaar daarvoor tot in het hoge noorden bevolkt was geraakt met mensen, zoals we die nog steeds tegenkomen.

Met name het behoud van goede gronden en angst voor het ondoorgrondelijke hadden mensen bijeen gehouden in volkeren. Soms overheersten ze in de omgeving of losten ze op in de geschiedenis. Regelmatig kwamen ze in de verdrukking of werden ze verjaagd naar het Hoge Noorden.

Mythen & Sagen van het Oude Europa, dat voor ons eindigde toen we de Nortwych als Hood inrichtten en als volk de naam Kaninefaaten kregen.

Het zuidelijk duin was verloren, net als het zich ontwikkelende Bataveneiland.

Ons jaar 0: De zee geeft, de zee neemt, maar vanaf nu moeten we de jaren tellen.

Duinhouden & huishouden worden niet meer in samenspraak met buur & natuur bepaald; de Romeinen zijn erbij gekomen.

Ze gebruiken de buurvolken als sloven en gooien ons soms munten toe, omdat ze weten dat we ons er graag mee versieren. Mooie schelpen zijn breekbaar. Die munten werden platgeslagen tot grote, glimmende oorijzers. We hielden niet van de afbeeldingen en tekens die erop stonden. Die golden niet.

Verder konden we ook niet veel met de houding van de Romeinen. Ze gedroegen zich alsof zij bezorgd om ons waren. Maar als we eens wat konijnen wilden ruilen voor sandalen, dan begrepen ze je niet. Het schijnt zelfs, dat de Batavieren al hun sier moesten inleveren, toen ze geen bomen wilden omhakken voor een gestratificeerd pad naar hun Castellum bij Katwijk.

Vanuit diverse optieken kan de ontwikkeling van Europa na die eerste infrontatie van onze voorouders met een Groot Rijk verder worden beschreven.

Bij ons in de duinen waren we er snel mee klaar dankzij Julius Civilis, Bataafs aanvoerder en kenner van Rome. Hij zag in de chaos die na de dood van Nero in Rome tot een burgeroorlog leidde, een unieke kans om met de Friezen en ons, de Romeinen uit de Delta te verdrijven. Hij vroeg Brinno, die ons in de donkere dagen van 69 & 70 had bijgestaan, deze actie te leiden. Binnen een half jaar waren de Romeinen verdreven. Alle domeinen (castella) werden verwoest.

De Bataven in de delta-bezuidenrijns sloten echter spoedig weer een bestand met Cerialis. Zij aanvaardden een Romeins burgerschap onder eigen hegemonie en verkregen de Zuidduinen. Daarmee legden ze een nieuwe basis voor de domeinen, die dan ook spoedig waren hersteld. De Enten, Twenten & Drenten, 3 Batavenstammen benoordenrijns, oriënteerden zich liever op de Friezen. Wij trokken ons terug in de duinen en leefden weer een volwaardig bestaan met ons wiegmodel als basis voor duinbehoud.

Het kwaad, hadden we nu begrepen, zit niet alleen in het klimaat maar ook in de parasitaire cultuur van domeinrechten, die een supermacht veroorzaakt. Ook onze duinen maakten soms deel uit van hun gebied, omdat een streekheer familie of vazal was van die macht ver weg. Riddernijen, koning- & keizerrijken, stadsstaten & regiorijkjes wisselden elkaar de eerste duizend jaar af. Te zware belastingen en afgunst waren vaak de aanleiding. "God wil het", was meermaals de motivatie.

Voor de EEG (Europese Eenwording Gedachte) zijn in deze periode vooral Theoderik & Karel van belang. Beiden worden na de Verlichting "de Grote" genoemd, omdat ze naast veldheer ook

bestuurder waren met interesse in kunsten & wetenschappen. Gemotiveerd door de Grieks-Romeinse gedachten over politiek, kunst & wetenschap en geïnspireerd door een Roomse roeping of hopen op een goddelijke instraling.

Tussen die twee Groten door, in 721, had een verzameling Merovingische Vorsten de mening gevraagd van de paus over de aanstelling van één koning voor alle Franken, Pepijn.

De paus had goede redenen daar enthousiast over te zijn. Rome was een bestuurlijk risico voor de Kerk geworden, door zwakte van de laatste keizers. Daarnaast was de onrust die de eerste Beeldenstorm in het Christendom had achtergelaten nog niet onder controle.

En er dreigde ook een religieuze splitsing tussen Oost en West, omdat Byzantium vond dat alleen God de Vader de Geest van het geloof bepaalt en Rome standvastig was in de opvatting dat de Vader en de Zoon de Geest vormden. Dit wordt "het Patre Filioque Schisma" genoemd.

Pepijn schonk de paus de stad Rome en een groot gebied daar omheen. Daarmee was voor zoon Karel later weinig nodig om Groot te worden: Een handvol goede adviseurs & enige verbeelding.

Onze omgeving bleef echter van hen gevrijwaard.

Omdat Atilla de Hun via Midden-Europa de Franken & Romeinen wilde knevelen, vluchtten Midden-Europese Volkeren alle kanten uit. Bij ons kwam daardoor een groep Saksen terecht. Ze vestigden zich vreedzaam bij het riviertje de Leede. Daarmee was voor ons de rust snel weergekeerd.

De Saksen waren meer eigenwieger dan de Batavieren. Ze lieten zien, dat akkerbouw & ambacht een mooie combinatie vormen door de wisseling van seizoenen. Maar de technieken die ze gebruikten noemden ze "heim". Alleen voor de eigen wieg, bedoelden ze daarmee. Geheim, zeggen we nu, of "gepatenteerd".

Dat hadden wij altijd anders meegemaakt. Spullen kun je ruilen, maar hoe je die maakt laat je toch graag de anderen zien. Dan kunnen ze het voortaan zelf en hoef je minder konijnen te jagen! Sassenheim heet het dorp van de Saksen tegenwoordig.

Geheimen kenden we niet in de duinen. Behoudzaam waren we wel als het vreemdelingen betrof. Dat hadden de Romeinen ons wel geleerd. Die waren voortdurend uit op het verleiden van onze meest getalenteerden om hen te laten meedingen in het Grieks-Romeinse heldenleven.

De invloed van de Friezen was toentertijd groter. Die relatie had een vreedzame basis. Ruilhandel via zee. Kaas voor konijn of soms een kruik wijn (ze kwamen tot in de Loiredelta met hun vaartuig & brachten dan ook veel nieuws mee over de Franken), dat was een goede ruil. De duinen waren niet geschikt voor koeien en wij wilden geen veeteelt al te ver van duin. In de duinen waren we niemand tot last.

De Batavieren waren minder honkvast, omdat ze in stamverband woonden. Door zware stormen van hun kleiplaten verdreven, werden ze inmiddels overal in de Lage Landen gesignaleerd. Zij legden in feite de basis voor de "Hollandse Handel" door de binnenvaart te ontwikkelen in de delta, die zo zijn overslagfunctie kreeg. De streek zelf had in die tijd nog steeds geen politieke of economische aantrekkelijkheidswaarde.

De duinendelta was inmiddels wel in domeinen verdeeld, een verschijnsel uit de Romeinse tijd. Vooral op het Zuidduin, dat zo'n 70 jaar in Romeinse handen was, waren veel landgoederen gesticht. Ook benoordenrijns zag je ze weer ontstaan op de hoger liggende gronden. Wie waren wij, om ze dat vanuit onze duinen te beletten?

Vreemdelingen bouwden er grote huizen van hout & steen omheind door een palissade. In een groot gebied daaromheen moest je een deel van de oogst afgedragen, als je er ging wonen. Vervolgens kwamen ze bij ons nog jagen & vissen ook, soms met nog hogere heren van kerkelijke of wereldlijke investituur. Dat was onschuldig tijdverdrijf, waarbij ze van ons wat konden leren. Maar door problemen met volkeren in Europa of andere kwesties, kwamen die Heren

slechts sporadisch hun lusten in de regio botvieren en met wat wild & gevogelte namen ze meestal genoeg.

Ongestoord konden dan ook Ierse monniken rond 700 aan land komen om via het vasteland de weg naar Rome te vinden. Ze wilden zich in leven houden met de verkondiging van 'de goede boodschap', het Christendom. Veel moeite kostte hen dat niet. Ze brachten naast een verlossingsperspectief nieuwe ideeën voor landwinning mee.

2^e confrontatie: De weg naar Rome

Van korte duur maar effectief. Er was voor de monniken weinig eer te behalen in de weerbarstige duinstreek met zijn moerassige achterland. De essentie van hun boodschap: "Uw ja is ja, uw nee is nee, en al het overige is in God's handen" & "gun uw burens, wat gij uzelf gunt" als voorwaarde voor een betere wereld, brachten we als vanzelfsprekend al in praktijk.

God's handen kenden we niet en de hemel kwam zo'n beetje overeen met wat de Germanen het Walhalla noemden: voor altijd verder leven, maar dan zonder storm, winter of misoogst.

Hun inspanning bracht dan ook niet veel meer op dan hulp & vreedzame opname in de streek. Maar onze compleetheid was hen te weinig. Wij, Kaninefaaten, herkenden "het kwaad" niet anders, dan in de krachten van het zwerk.

Binnen een paar jaar hielden de monniken het voor gezien. Ze keerden terug naar Ierland om 50 jaar later via Friesland nog 'ns te proberen, de weg naar Rome via het continent terug te vinden. Dat kost weliswaar Bonifatius zijn leven, maar deze keer slaagt hun missie uiteindelijk wel.

Restanten van een kleine kapel zijn in het Langeveld, het duingebied bij de Ruigenhoek, teruggevonden. Waarschijnlijk hebben we die zelf weer afgebroken, toen de Noormannen hun ontdekkingsreizen naar het Zuiden gepaard lieten gaan met roofzucht. Het gebouwtje, boven op een duin, had al eerder ongewenste aandacht getrokken.

Zandbanken & onderstroming boden aan de Zeekant gelukkig goede bescherming. Dus onze duinen in de delta bleven eeuwen lang een onopvallend gebied met weinig historische helden, zoals elke regio in Europa wèl zijn eigen helden lijkt te hebben. Vaak hebben die helden hun gebieden willen uitbreiden tot eer & glorie van een Groot Idee, maar ook hun blik ging aan onze wiegen in de duinen voorbij. Ze gunden het de oude heren, zolang die hun Meerdere erkenden. Zo bleven de domeinen in stand en werden lusthoven voor ijdel tijdverdrijf. De besten onder ons mochten er af & toe sloven. De vrouwen op het domein hielden zich meer met elkaar bezig dan met hun omgeving. Van onze vrouwen werd een zekere dienstbaarheid aan het domein verwacht. Bij het jagen & vissen hielpen we de heren vaak, omdat ze nou ook weer niet de belabberdsten waren en zich (zonder hun vrouwen) met ons als "mannen onder elkaar" gedroegen.

Het gebied was inmiddels als "Noord Gouw" uit de Frankentijd gekerstend in handen van de Koning van Lotharingen gekomen, die het beleende op 4 augustus 889 aan graaf Gerolf. De Franken hadden zelfs het zwaard niet geschuwd, om 'het heidendom' tot hoog in Europa te bestrijden. Ook de Friezen werden gedwongen, het Roomse Geloof te omhelzen.

De domeinen leefden weer op. Daardoor kwamen er ook weer munten in de streek. Een handig ruilmiddel, begrepen we nu. Ook, als er 'ns wat minder konijnen zijn. In de Romeinse tijd maakten we er, zoals gezegd, alleen maar goede sier van.

Maar tegelijkertijd ontstond er concurrentie: De domeinen moesten meer in eigen onderhoud voorzien en de heren begonnen zelf konijnen te fokken. De geheimen van de Saksen noemden ze "ambacht", waardoor er belasting kon worden geheven.

In Lugdunum (Leiden) kwam hierdoor de gildevorming tot stand en bleef de ambachtsheer met een relatief ontvolkt gebied achter. Hij had voor het onderhoud van zijn hofstede echter wel de inspanning van zijn ingezetenen nodig.

Buiten sagen, legenden en de versterking van de Roomse positie heeft dit slechts tot een voortdurend wisselend geografisch gebied geleid van "de heer" aan wiens instandhouding en

ambities diende te worden bijgedragen in de vorm van "belasting" (goederen, arbeid, geld) in ruil voor "bescherming".

Wij sloofden voor duinbehoud en landwinning, en zij verstonden het als recht op gelasten en belasten, wat bij ons alleen de Wendeling mag als er onenigheid bestaat. Al het overige is aan de ouderlingen en werkwiegen, waardoor in- en ontspanning een optimaal resultaat in hoodbeleving geven. De rituelen maakten ons leven compleet.

Het Leenheer-Leenman model verbond de regionale domeinen, waarbij steden meer & meer eigen beleid ontwikkelden, gesteund door de kerk van Rome die bis-domeinrechten wist te realiseren. Daarbij ontstond een zich versterkende ambachts- & handelsstand, die ook institutionele machtsposities verwerfde.

In die tijd werden slaven "horigen" en wie in de stad ging wonen werd "poorter".

Slaaf waren we nooit geweest en het begrip stad: "veel mensen, grote gebouwen van hout & steen" kenden we slechts uit de verhalen van die enkele schipbreukeling, die een storm over de zandbanken wist te overleven. Lugdunum Batavorum, het huidige Leiden, was meer een ommuurd kasteel met kerk, markt en ambachten binnen de muren en gehuchten er omheen.

De Nederlanden waren totaal niet herkenbaar bij ons in de duinen. Een Heer van ver liet wel eens van zich horen, net als de Paus van Rome. Maar meestal ging dat via een onderheer, waarvan een vazal het domein bewoonde, dat rechten claimde in onze duinen of veenakkertjes, die we met veel inspanning zelf van de zee wisten te winnen.

Die eerste duizend jaar na de grote onthutsing hebben we gemerkt, dat de wereld niet meer door volkeren (en kleine groepjes zoals de onze in onaantrekkelijke gebieden) wordt bewoond. Er zijn domeinen gekomen, kleine lust- of lasthoven waaromheen mensen een functionele identiteit ontwikkelden. De domeinheer, oorspronkelijk klerk of administrateur voor de opperheer, veredelde er tot "graaf" ("hij die kan schrijven").

Soms creëerden de grootdomeinen in samenwerking met Rome ook voorzieningen, die meenden rechten te kunnen laten gelden in onze omgeving. De Ridderstand die hiermee gepaard ging, is mede gebruikt als verlokking om de Noord-Europese volkeren te kerstensen.

Gelukkig leerden onze regioheren al snel, dat landbehoud in de delta goed overleg met de duinbewoners en de zich ontwikkelende gehuchten vereiste. Zij gebruikten ons wiegmodel voor landwinning en ons kennismodel om tij & ontij te begrijpen. Hier ligt de basis van het 'polderen'.

Bij een flinke storm waren de duinen een veilig toevluchtsoord. Tussen de duinen en de Utrechtse Heuvelrug is het eeuwenlang nog heel gevaarlijk geweest. De macht van de opperheer was door onze tactiek van de doorgestoken dijken dan ook minimaal.

Ook de volgende duizend jaar moest "de verre heer" meer macht afgeven aan "onderheren" in ruil voor ondersteuning van zijn Grootdomein. In 1215 werd dit voor het eerst in Engeland via de Magna Carta afgedwongen van hem die daarna "Jan zonder Land" werd genoemd.

Maar dromen van een Groot Rijk bleven bestaan en wisselden met politiek-economische & religieus-nationale motieven regelmatig van heer, grens & gebied.

Een kerkelijke inzegening of een "nihil obstat" van Rome kreeg steeds meer gewicht in de samenleving. Het concordaat van Worms gaf daar in 1122 statuur aan.

Die sterk ontwikkelde macht van de Roomse Kerk bleek onder meer uit de respons van veel heren die met hun gevolg ter kruistocht gingen om "de geboortegrond van het christendom te vrijwaren van Arabische overheersing".

"Eenvoudige zielen", oftewel ongecoördineerde groepen zondaars, boetelingen voor een betere wereld, avonturiers en jongeren die zich geïnspireerd wisten door de kindmartelaren uit het oude Rome, waren hen in een, overigens mislukte, "Kinderkruistocht" vooraf gegaan.

En zolang "de heren" onderling geen ruzie maakten, konden alleen de seizoenen, natuurrampen of de "vliegende tering" ons het leven zuur maken.

Europa is immers in principe nog steeds een paradijselijk continent met au fond gelukkige mensen. Dat was al voor de kerstening zo. Bijna onkenbaar dragen veel Oud-Europese talen dit nog in zich mee.

Onmiskkenbaar is de invloed van het Grieks-Romeinse gedachtegoed dat aanvankelijk als palimpsest met de Christelijke religie meereist, maar later als watermerk duidelijker werd in wetgeving, handelsbetrekkingen, wetenschap & het proces van feodalisering.

De Joodse oorsprong van het Christendom met de Duivel als bron van alle kwaad, wordt gemakkelijk geabsorbeerd in de ontwikkeling van het Europees bewustzijn, dat nabuurschap al kende voordat naastenliefde geprekeerd werd, maar voor een meer eigentijdse personificatie van het kwaad nog geen voorstelling had.

Die duivel lijkt dus als katalysator te hebben gediend in deze "change of culture" van een leven in regio-specifieke standvastigheid, maar aangedreven door wispelturige goden, naar een leven in regio-overstijgende standvastigheid met een verlossingsperspectief. De wereld is niet plat.

Met het Christendom komt tevens een Romeinse "Organisatie" mee.

Dat leidt in de steden tot scholen voor kerkelijke dienstuitoefening en administratie, later ook tot voorzieningen als universiteiten, ziekenhuizen en woongroepen (kloosters) voor mannen en vrouwen, die zich inzetten voor god & gemeenschap.

De klooster-/clustergedachte sloot heel goed aan bij de gescheiden ontwikkelingsperiode die jonge mannen en vrouwen in de Kaninefaatentijd kregen, maar de ondergeschiktheid van het leven aan een hoger doel dan duinbehoud kenden we niet. Te denken dat het zwerk zou zijn te beïnvloeden, was onmogelijk; de verbeelding van altijd zomer, realistisch.

De Graven van Houtland (Holland) zagen de regio als een wingebied voor de bouwhandel. Rondom sommige kastelen ontstonden steden. Er was veel hout nodig. De duinweteringen, kleine stroompjes/riviertjes die vanaf de duinen het land instroomden, werden gebruikt om de boomstammen enige tijd te wateren zodat ongewenste stoffen verdwenen.

In Noordwijkerhout werd rond 1100 weer een Romaans kerkje gebouwd. Nu achter de duinen. Dit gaf een nieuw centrum voor dorpsbeleving: De Petrus en Paulus Kerk.

Meer in de bossen verscheen wat later een klooster voor vrouwen, Abdij Ter Leede. Het klooster had ditmaal ook een functie als vrome opvang voor een teveel aan huwbare dochters in de domeinen. De Batavieren die in de Duinstreek bleven wonen, verzorgden de akkers & tuinen van de Abdij. Veel mannen gingen vanuit de Lage Landen ter Kruisvaart. Zo kon een dienst aan God tevens het patrimoniaal vermogen dienen en bleven de vrouwen ongeschonden gekloosterd tot de mannen van hun strijd om Jeruzalem terug keerden.

Maar de Oproep voor de "bevrijding" van het Heilige Land heeft niet tot in de duinen geklonken. Voor zover mij bekend, zijn er vanuit de omliggende dorpen geen "kruisvaarders" op avontuur gegaan. Er is maar één Noordwijkerhouter in verzeild geraakt.

De angst voor Vikings zal er ook toe hebben bijgedragen, dat de mannen thuisbleven. Zoals gezegd, de koterwiegen waren niet voor niets aan de zee kant geplaatst. Vanouds dreigde bij ons meer gevaar vanuit het Westen dan vanuit het Oosten. De doters woonden daarom aan de moeraskant van de duinen. Ze kenden de gevaarlijke (vlucht)wegen, de jachtpaadjes door het moerasgebied.

Het Bisdomein Utrecht en diverse adellijke families hadden lusthoven in de regio. De bevolking namen ze daarbij voor lief. Gemakkelijk voor eenvoudige diensten en pacht in de vorm van oogst, zodat er op 'het buiten' tijd was voor hobby's, die soms uitgroeiden tot kunst of wetenschap. Maar vooralsnog hadden wij aan onze folklore genoeg.

Over onze hoofden heen, vochten de koningen van Engeland en Frankrijk meer dan een eeuw een strijd om de macht. Die strijd leidde tot onenigheid binnen de domeinen van de Lage Landen vanwege conflicterende familiebanden. (De Reiger-eeed 1337 en de slag bij Cadzand duiden

hierop).

Waarschijnlijk is er een relatie met "de zwarte dood" die van 1346 tot 1351 grof huishield en op drie manieren effect had op de bestuurlijke verhoudingen:

- In Engeland, waar na de Magna Carta in 1215 de Domeinheren en de Geestelijken het meer voor het zeggen kregen, werd Jan 'Koning zonder Land' en kwamen de boeren in opstand;
- in Frankrijk versterkte de koning het centraal gezag;
- in ons kleine landje grepen de steden meer autonomie en legden zo een basis voor wat later de VOC werd.

Terzijde: De Unesco zette de Magna Carta in 2009 op de Werelderfgoedlijst voor documenten omdat het een "mijlpaal vormde in de geschiedenis van vrijheid en democratie".

Jacoba van Beieren kwam regelmatig uitrusten van de Hoeksche & Kabeljauwse twisten op een van haar kastelen bij ons in de buurt. Zij had contacten tot in Engeland & Frankrijk. Dat bracht een dure hofhouding mee en veel werkgelegenheid. Jagen & vissen in de binnengebieden werd echter moeilijker, omdat er rechten betaald moesten gaan worden. Alsof zij de eigenaar was van grond & gedierte.

Bij ons aan de Duinkant bleef het leven vrij. Maar de landwinning in de veenmoerassen komt beter onder controle. Daarmee vergrootten de ambachtsheren hun macht.

Wij ontdekten een verband tussen de konijnen- & de vossenstand en introduceren een jachtcyclus, waardoor we met vlees & bont meer evenwicht in de streekeconomie verkregen. Dat we na de dood van de tumultueuze Jacoba deel uitmaakten van het Habsburgse Huis en kort daarna van Spanje, ontging ons volkomen, ...totdat rond 1500 ingrijpende veranderingen plaatsvinden.

3^e Infrontatie: De koning van Hispanje; de aarde is een bol.

Regionale onlusten in onze omgeving, waar domeinheren van Gelderland & Brabant elkaar naar het leven staan en Grutte Pier vanuit Noordoost Nederland de Noordduinen rond Medemblik plundert en in 1514 als vrijheidsstrijder naar Alkmaar optrekt.

Spanje wordt met geweld tot Rooms Koninkrijk verenigd en stuurt Columbus op pad naar Indië. De Iberische Joden zoeken hun heil in het vrijere Noord-Europa; de Moren vluchten naar Marokko. Spanje claimt rechten in ons gebied.

Het Roomse Christendom, op dat moment bestuurd door Adriaan Boeyens, de enige Nederlander die het ooit tot Paus heeft gebracht, krijgt boven de Dolomieten diverse afsplitsingen: de Protestanten. Het zijn volgers van Calvin, Luther, Zwingli, Jan van Leyden en enkele anderen, die gelovigen wilden voorgaan in een meer eigentijdse interpretatie van de heilige boeken. Voornamelijk als protest tegen de politiek-economische handelingen van Rome, dat in de ogen van veel nuchtere Noord-Europeanen inmiddels tot een decadente, wereldlijke macht was geworden, die zich onder meer met de handel in "aflaten" (tickets for heaven) in stand hield. Ook de verering van heiligen en de daarmee samenhangende handel in relikwieën (stukjes van kleding of gebeente waar een heilzame werking van zou uitgaan) had, in de ogen van velen, verderfelijke vormen aangenomen.

Amerika wordt "ontdekt", de aarde is niet plat, eindig uitgestrekt; de wereld blijkt een bol..... De zon komt niet op; de aarde draait in 24 uur om zijn as en jaarlijks rond de zon!

Deze **derde infrontatie**, waarvan het INI-effect ook in de zompige duinstreek achter het dorp pas later merkbaar werd, had direct gevolgen voor de Lage Landen, omdat de oude Europese supermachten & staten die zich daartoe rekenden er als de kippen bij wilden zijn, die nieuwe volkeren voor zich te winnen, voordat de Noord-Europese kooplieden met spiegelglazen & kralen de

markt verpest zouden hebben.

De handel tussen de Noord-Europese landen had ook in onze omgeving tot sterke steden geleid, die de peperdure handel over land wilden omzeilen.

Amsterdam werd een van de steden die het voor de wind ging. Het was een vrijplaats aan de rumoerige kust van de Zuiderzee in een nog steeds onzekere delta. Daarnaast kwam er ook veel cultureel kapitaal samen door de vervolging van Joden en Hugenoten in Zuid-Europa. Zij vluchten bij voorkeur naar onze, regio- & stadbestuurde droge gebieden in de delta, omdat ze zich hier van tucht door Rome of Koning vrij meenden.

Na de dood van Jacoba van Beieren komen onze deltaduinen via het Habsburgse Huis in Spaanse handen. Met Margaretha als Landvoogdes lijken de spanningen nog oplosbaar, maar als de belastingdruk onder Alva te hoog wordt <het volk moet de legers onderhouden> worden de Lage Landen opstandig. De tegenstand groeit en wordt gevoed door geknechte adel (de oude domeinheren) & stadsbesturen met een groeiende sympathie voor een hervormd christendom.

Afstand van Rome & Spanje;
van Paus & Koning.

Bij Alkmaar begint deze Victorie. Een deel van de Spaanse Cavalerie loopt, onderweg naar Leiden vlakbij ons dorp in een hinderlaag en vindt, onder nog onopgehelderde omstandigheden, een laatste rustplaats op het Paardenkerkhof bij de Ruigenhoek.

Wisselde Willem de Zwijger als Spaanse Vazal nog "even gemakkelijk van geloof als van ondergoed", toen hij de Spanjolen had verslagen en het naburige Leiden een Universiteit had geschonken, was hij Hervormd en daarmee was het kerkje in Noordwijkerhout "Hervormd" en komt in handen van de zich ontwikkelende staat, want: "Quius regio, illius et religio" (Wie in de regio de baas is, die bepaalt ook het geloof).

De Duinstreek werd deel van De Republiek der Zeven Provinciën onder Willem van Oranje als Opper-Wendeling voor de domeinheren, zou je kunnen zeggen. Johan van Oldenbarnevelt speelde daarbij als Raadspensionaris, een grote rol. Hij legde de basis voor onafhankelijkheid van Spanje door verdragen met omliggende landen te sluiten en via de Unie van Utrecht in de Lage Landen ruimte te creëren voor "gewetensvrijheid".

Zelf was hij geen domeinheer, maar een zeer integer en ervaren Polderaar, die de zeven Domeinen – inmiddels ontwikkeld tot 4 Heerlijkheden, 2 Graafschappen en 1 Hertogdom met enkele steden – wist om te vormen tot 'De Zeven Provinciën', de politieke start van de Lage Landen.

Willem had toevallig de meeste domeinen en mocht daarom de leiding dragen. Zijn opvolgers werden dan ook gewoon "Stedehouder" genoemd. De steden waren vaak lastige entiteiten in de domeinen van een heer. Ze wilden hun autonome positie, historisch verworven in de steeds beter beheersbare delta, niet zomaar prijsgeven aan een Prins van Oranje.

Die was daar trouwens zelf ook niet op uit. Daarom wordt hij de Zwijger genoemd.

Het protest tegen Rome kreeg een extra dimensie met de Beeldenstorm van 1566, het tweede Europese verzet tegen religieuze idolatrie. Bij de eerste hadden de Franken Rome bijgestaan in het verzet tegen Byzantijns Christendom. Nu kwamen de Geuzen de kerken & kloosters in de regio zuiveren van de Roomse Praal.

Een groepje Batavieren, toentertijd via de Rijn gevlucht voor de Romeinen, dat in het Langeveld de landerijen van het klooster bewerkte, kon dit echter moeilijker verkroppen.

In 1573 werd de dorpskerk die met hun hulp nog maar net (1508) een fraaie Gotische renovatie had ondergaan, in brand gestoken. Na de restauratie blijft er een eenvoudig kerkje over.

In Brielle werden 19 monniken opgehangen. De nonnen van de Leeuwenhorst sloegen in 1573 op de vlucht. Hun klooster werd verwoest om niet als pleisterplaats in Spaanse handen te vallen. De dorpelingen hielden zich buiten deze godsdienstoorlog. Nederland werd in 1592 door Rome tot missiegebied verklaard.

De zeevisserij kwam in handen van de Protestanten, die in Noordwijk, Katwijk & Scheveningen dominante posities innamen. Noordwijkerhout werd een stille, Roomse enclave, gelijk nog enige duindorpen in Kennemerland.

Er kwam een baljuw om recht te spreken. De kloosterruïne werd vermopt en met de stenen werden in de omgeving wat jachtkastelen gebouwd (strafarbeid), waaronder "Leeuwenhorst" op de plaats van het voormalige klooster.

De Staten van Holland stelden een predikant aan om ons te hervormen. Het duurde echter tientallen jaren, voor er hervormde ouderlingen waren gevonden en de Petrus en Paulus Kerk gebruikt kon worden als "het Witte Kerkje". Die ouderlingen waren overigens nieuwkomers, die vanwege de staat of de groeiende zanderij zich bij ons hadden genesteld.

In 1592 komt een groep Hugenoten zich vanuit Frankrijk vestigen op de kleiplaten, die de Batavieren hadden moeten achtergelaten (doorgestoken dijken) tijdens het beleg van Leiden. Ze waren het land ontvlucht vanwege hun godsdienstige overtuiging. Ze maakten Komijnkaas, de befaamde Leidse Kaas, die vanwege zijn lange houdbaarheid ook ideaal was voor de VOC.

De Kaninefaaten, nog steeds ervaren stropers, werden vaak ingezet om de konijnen en fazanten op te jagen, zodat de nieuwe heren bij de jacht niet al te veel moeite hoefden te doen. Het aantal domeinen in de regio neemt weer toe. Een aantal wijken specialiseert zich in het fokken van patrijzen en konijnen voor de hobbyjacht.

Ons systeem van Recht & Regeling hebben we moeten inleveren. De jaarlijkse inhuldiging van de Wendeling werd verboden door de Baljuw, die vanuit het Rechthuis annex herberg resideerde.

Maar, het dorp maakt -zonder enige inspraak- vanaf 1588 deel uit van een van de eerste republieken in Europa. Een staat, omringd door andere staten waarvan de feodale structuur veranderde in een politieke rechtstaat. Het is een verbond van de oude machten, domeinen weliswaar (kerk-vorst-leenmannen), maar met in de Republiek der Nederlanden vooralsnog als "grote uitzondering" in de Europese geschiedenis:

Het zich -in een nieuw domein- verzelfstandigende kapitaal.
"De wind in de zeilen door een aandeel in de winst".

4^e confrontatie: De wind in de zeilen / politiek economisch perspectief.

In 1604 introduceerden financiers van de Amsterdamse Kooplieden verhandelbare aandelen via de "beurs voor een deel van de winst". De VOC werd opgericht. Het bracht Holland de "Gouden Eeuw" en bijna hegemonie over de wereld. Inmiddels was "de West" ook ontdekt.

Voor 60 gulden en wat sterke drank werd 11.000 morgen land gekocht van de Indigenen in het huidige Amerika: Manna Hatta, een schiereiland aan de rivier, die nog steeds is genoemd naar Kapitein Hudson van de VOC.

Manhattan, een begraafplaats van de oorspronkelijke bevolking, als begin van Nieuw Nederland. Nederlands wereldtaal..? Het heeft niet veel gescheeld. "We" zaten al in de Oost.

De overige Europese landen ontdekten echter vrij snel de truc van het aandeel en in alle hoofd- & grote handelssteden ontstonden "beurzen" voor geld in ruil voor een aandeel in de winst, naast de al bestaande beurzen & markten voor koopwaar & handel.

Een eeuw later was ons land dan ook deze "voorsprong" alweer kwijt.

De Tulpenhandel kan worden gezien als het eerste "hype"-fenomeen, oftewel de zwarte zijde van de aandelenhandel, die een permanente noodzaak van applicaties in wet- & regelgeving oproept.

Naast wereldwijde begrippen als "dubble dutch, dutch discount" & "dutch sandwich" om er een

paar te noemen leverde de Hollandse Handelswijze ook nieuwe, internationale woorden op als "onrust" & "apartheid". Daar hadden vele volkeren/talen klaarblijkelijk nog geen woorden voor.

De Verlichting, die zich rond 1670 vanuit Nederland over Europa verspreidde, heeft meer ten gevolge van Locke dan van onze Spinoza (die al in 1677 stierf) als side-effect de arrogantie van de Romantiek opgeleverd. De staat houdt de burger voor de mal. De nationale verbeelding komt aan de macht. Spinoza, kun je zeggen, heeft Locke verlicht. Ze waren jaargenoten bij geboorte, maar Locke heeft hem bijna 30 jaar overleefd.

Rond 1700 kwamen de Engelsen met "de verzekering" als antwoord in de strijd om economische suprematie via "beurzen voor risico's bij andere beurzen". Ondertussen wierpen de staten van Europa zich als roofdieren op elkaar om de hegemonie over de wereldschaten te verwerven. Nederland raakte zijn aanzien als "wereldmacht" kwijt. Het verloor zelfs de zuidelijke Nederlanden bij de Vrede van Utrecht (1713 einde Spaanse Successieoorlog) aan Oostenrijk.

Er begon een rommelige periode, die door de revolutionaire Franse legers werd aangegepen. Napoleon bracht weer eenheid. Hij joeg allen tegen zich in het harnas en introduceerde de verplichte administratie. In 1815 werd de "diplomatie" gevestigd door "het congres van Wenen" en kreeg Nederland de Vlamingen erbij.

Oncontroleerbare handjeklap in een hoffelijke vertoning, een product van Verlichting & Revolutie: "Vous tirez le premier, messieurs les Anglais", riepen de Fransen wellevend bij het begin van hun oorlog met Engeland. Oorlog kreeg een internationaal-juridische status en werd zelfs object van wetenschappelijke allure.

Veel winsten van de VOC werden direct in de omgeving van Mokum geïnvesteerd. Zo werden veel polders en waterverbindingen naar de markten van steden door kooplieden gefinancierd. Daarbij kochten ze op diverse plaatsen in de streek de "Heerlijkheden", domeinen met rechten, die al vanaf de Romeinen her & der in de regio voor kwamen en via erfrecht of gunst de oude "veradelde" families toebehoorden. Ze stichtten ook nieuwe Lustoorden.

Binnen één generatie gedroegen deze nieuwe rijken zich hetzelfde als de Oudgeld Garde.

In 1604 wordt door de Staten van Holland het Keukenduyn bij Lisse in eeuwigdurende erfpacht gegeven aan drie heren uit Mokum, die prompt "de grote afzanding" van het binnenduyn inzetten, omdat ze "eeuwig" zelf niet zo nodig vonden.

"Ze zonden een predikant & verkwanselden ons zand"

zeiden ze vroeger volgens Opa Duivenvoorden, die met 'diepdelven' (duinheuvels afgraven) zijn eerste brood verdiende. Drie eeuwen lang hebben we met "de zanderij" onze duinen zien verkleinen, terwijl het aantal domeinen toenam.

1650. Haarlemmertrekvaart / Leidse Vaart, de ontsluiting van de Duinstreek.

De Haarlemmer Trekvaart, bij Halfweg 'Leidse Vaart' genoemd, verbond niet alleen die twee steden met elkaar, maar ook de oude wiegen (inmiddels dorpen) onderling. Duinwateringen (Maandagse Wetering, Dinsdagse Wetering, duinriviertjes) hielpen daarbij en door de verhoogde jaagpaden waarover de paarden de boten voort trokken, werd in feite al een dijk gelegd voor de Hogeveense Polder. Het leverde ons dorp de Haven(straat) op. De firma Broekhof ("Zain dur nog dames of meide die motte skaite of zaïke? Tis bai vaive, de bôt leg an de steiger") had daar zijn trekschuit, die 's morgens om vijf uur vertrok naar Leiden om tegen de avond weer terug te zijn.

Die eerste ontzanding van de duinen was bedoeld voor het ontwikkelen van landbouwgrond. De streek wordt van toenemend belang voor voedselvoorziening van de Hollandse steden & voor diensten aan de Heren die hun domein meer aanzien wilden geven.

Eind 18^e eeuw: Napoleon drukt zijn stempel op Europa. Dat lijkt hem vrij makkelijk af te gaan. Hij blijkt de kleine man met grootheidswaan. Achttien jaar later hielpen de Kozakken de Fransen te verdrijven, nadat Napoleon was verslagen. Administratief gingen we er op vooruit dankzij

Frankrijk, dat de geest van de koopmansstaat enigszins wist te beteugelen. Door windhandel verlamt de Vliegende Hollander. Engeland zet de "gouden" standaard. Stadhouders Willem V keert terug en wordt Koning Willem I. De Goldrush in Verenigde Staten wakkert de emigratie aan.

Extra afzanding in de duinen vanwege de spoorlijn Haarlem Leiden, die definitief ten westen van Hillegom/Lisse is geprojecteerd. Noordwijkerhout zal een station krijgen. Groeikansen voor een dorpje van 400 inwoners.

1834. De Firma van Hensbergen vestigt zich vanuit Warmond in Noordwijkerhout, nu dat in plaats van Sassenheim een station krijgt en bouwt een oude boerderij met korenmolen om tot 'bakkerij & kookerij'.

De treinverbinding tussen Haarlem & Leiden, levert weliswaar stationnetjes met laadplatforms op voor vrachtexpeditie naar de dorpen in de streek. Het blijft echter een investering die vergeleken met de trekvaartverbinding maar beperkt heeft bijgedragen aan de economische ontwikkelingen in de regio.

1851. Mokum leent Engels geld om een Duinwatermaatschappij te ontwikkelen. Het goud van Noordwijkerhout (zoet, zuiver duinwater) wordt verkocht aan Amsterdam, dat door ongezond en vaak brak water onleefbaar dreigt te worden. Honderd jaar later zijn de laatste duinvennetjes droog gevallen. Ik heb er nog in gespeeld. Ze waren naveldiep. De loofbomen staan me niet meer bij. Die waren al eerder verplankt. Het weelderige helmgras dat de duinen in mijn jonge jaren sierde, werd door sparren en dennen vervangen.

1853. Godsdienstvrijheid in Nederland. Aanzet voor de 5^e Infrontatie.

Het duurde tot 1880 voordat de burgerlijke stand in Noordwijkerhout administratief een feit was. Ons dorp telt dan zo'n 1.500 inwoners.

En er zijn nog steeds domeinrechten die de dames & heren in de omgeving mogen benutten. Bij ons zijn het vooral vrouwen geweest, die de geschiedenis tekenden, zoals Jacoba en de Vrouwe Van Noordwijkerhout die in 1895 trouwt met de Graaf van Lynden.

Er werd veel zand verhandeld voor inpoldering & grondverbetering. De zompige gebieden werden vruchtbare groentevelden en vrijkomende geestgronden waren ideaal voor de bloembollenteelt. In de gehele streek waren veilingen voor groenten & bollen te vinden.

Dat leverde veel geld op, zodat na 1853 'de Kromstaf', de Roomse signatuur van het dorp zich weer kon manifesteren. Er was binnen twintig jaar een nieuwe kerk gebouwd "de Victor" (genoemd naar een naïeve christen die de marteldood stierf. De naam betekent 'Overwinnaar') met weeshuis "De Voorzienigheid" en een lagere school. De uitvoering van dit gehele project onder leiding van Pastoor Depoorter uit Gent, lag in handen van de Zusters van Liefde, die er later ook nog een Retraitehuis met klooster bij stichtten.

De politiek-economische machtsstrijd van de veelal nog Romeinse domeinstaten onderling kreeg in Europa een extra impuls doordat wetenschappelijke inzichten een industriële vertaling kregen. Huisindustrie gaat naar fabrieken die door de industriële technologie soms worden opgestuwd tot marktleider om vervolgens te worden ingehaald door 'de wet van de remmende voorsprong'. Die ontwikkelingen gaan snel en worden nog extra versterkt door een opeenvolging van energie-beheersing: wind, vuur, water, stoom, olie, gas, stroom en atoom.

Toename van complexiteit & concurrentie, hadden we vanuit duinbehoud ervaren, veroorzaken onevenredige toename van nieuwe "diensten". Er gaat behoefte ontstaan aan (scholing van) werknemers.

En groeibehoefte in een omgeving, die wordt gevoed door een vraag van buiten die omgeving is profijtelijk voor iemand die geld op termijn kan zetten. Dat vraagt om beheersing van volume en behoefte. De bestaande rationaliteit voldoet niet meer; er moet een nieuwe komen.

Twee wereldoorlogen & diverse revoluties waren nodig voor duidelijk werd, dat nationale

belangen alleen in een universele interdependentie kunnen worden gediend en dat een goed leider eerder een gekozen, volksvertegenwoordigende voorzitter is in een groter verband van collega-voorzitters, dan een "visionair leider voor een groot volk".

Laat staan, dat een volk zich superieur mag wanen, of een parasitaire staat mag nastreven.

De twintigste eeuw is tot heden de eeuw, waar Europa zich later het meest voor zal schamen.

Diverse broederstaten hebben net als Nederland getracht, de wereld te koloniseren of zijn OWO-oorlogen (One World Option) begonnen. Democratisch...Idealistisch?

Al hun politiek-economische adviseurs, stonden rond de Leider, keken ernaar of moedigden hem aan. Het wordt soms, vergoelijkend, wel "de tijdgeest" genoemd. Niemand hoeft zich dan schuldig te voelen. Veel ging gelukkig, tegen de continentale/globale malaise in, aan ons dorp voorbij.

5^e Infrontatie: Het Rooms-renergetisch effect.

Noordwijkerhout groeide dus door de sympathie voor Rome, ook wij hadden een Zouaaf geleverd om de Vaticaanse Staat te beschermen in de Italiaanse Eenwordingstrijd (1820-1870).

Daarnaast was er een landelijk groeiende behoefte aan katholieke instituten voor psychiatrische zorg in een rustieke omgeving. Ook daar had het dorp aan de randen van zijn afzandingen wel ruimte voor over.

Het Witte Kerkje was er al vanouds, maar met de twee kerken, kloosters en een retraitshuis (voor bezinningsactiviteiten), werd het rooms-renergetisch vermogen van het dorp ondubbelzinnig aangetoond. Er werden drie katholieke scholen gebouwd, waardoor de openbare school hervormd mocht worden, een 'school met den bijbel' voor de kleine, Protestantse Gemeente. Maar net als bij de Kaninefaaten, Duinkant en Zeekant, jongens & meisjes in aparte gebouwen. Ook in de kerken zaten mannen & vrouwen gescheiden, alsmede in vele verenigingen.

Ondertussen was er dus leerplicht voor alle kinderen (1901) en kwam er in 1919 stemrecht voor vrouwen.

Het politiek systeem lijkt daarmee democratisch, maar het waren de rangen- & standen van de club- & subdomeinen, die het stemrecht bevochten (met stemplicht om enige zekerheid te hebben) en die het partijen- & onderwijssysteem beheerden. Die regentenmentaliteit, kenmerk van het oude politieke verbond van domeinmachten, kleeft dus ook aan de belangenorganisaties die aanvankelijk het stemrecht uitoefenden.

De Firma Broekhof vervangt zijn trekschuit voor vracht- & personenvervoer door een omnibus en een vrachtauto. Ze is niet meer gebonden aan de vaarroute Leiden-Noordwijkerhout-Haarlem.

In het centrum van ons dorp wordt in 1917 een nieuwe Katholieke kerk gebouwd met een klooster voor de "Zusters van Liefde", die een basisschool opzetten, Net als de kerk wordt Sint Jozef daar de schutspatroon van. Hij is de kuislevende timmerman die door zijn huwelijk met Maria, de moeder van Jezus, 'voedstervader' werd.

De "Broeders van Liefde" stichtten aan de rand van het dorp een groot ziekenhuis voor psychisch zieke mannen. Zij kiezen Sint Bavo als patroon, een "wilde jongen" die later tot bezinning kwam. Door bloemenvelden gescheiden, meer tegen de duinen, komt een tehuis voor zieke vrouwen, "Sancta Maria". Het zijn de "Zusters van Liefde" die zich over hen ontfermen.

Een voor ons nieuwe vorm van gezondheidszorg. Maar dankzij de Sint Bavo hebben we een sportveld gekregen en kan het dorp met VVSB meedoen in de Voetbalcompetitie.

De behoefte aan extra personeel in deze ziekensector trok veel mensen uit Brabant & Limburg aan, de vroegere "wingewesten" van de Republiek. Katholiek & Carnavalsminded als de Kaninefaaten en Batavieren, waren ze al snel in onze omgeving geïntegreerd.

Een harmonie, St Jean d'Arc, is snel opgericht en de Harpe Davids blaast al spoedig bij dorpsfeesten een Nederlands-Hervormd deuntje mee.

Voor elke katholieke club in ons dorp ontstond een hervormde tegenhanger, of andersom. Dit heeft op het verenigingsleven een stimulerend effect gehad. Ook de stichting van wat grotere 'fabrieken' voor Hekwerken, Kisten en Machines droeg bij aan de economie van het dorp.

Het Land zinkt langzaam in de malaise van de jaren 30, maar de Duinstreek groeit tegen die verdrukking in. Er waren in ons dorp al een herberg en een paar cafés met feestzaal, maar er komt nog een hotel met toneelzaal bij. De kerken ontwikkelen "Patronaatsgebouwen" voor sociaal-culturele vorming van de gelovigen. En er is leerplicht.

Notaris Punt verliet in 1934 het dorp, toen bijna iedereen zelf kon lezen & schrijven. Postbodes in hun hoedanigheid van ambtenaar hadden nog wel de plicht, de post voor te lezen aan wie dat zelf niet geleerd had.

Ons buurland, ondanks veel gezichtsverlies in Berlijn een inspirerend voorbeeld voor de Europese vermaakindustrie (!), ontwikkelt een rigide politiek.

Koning, kerk & kapitaal zien het aan. 1933, 1936, 1939. Wat doet de regering? Nederland lijkt Indisch blind. Neutraal uit lafheid of is er een economisch motief?

Mei 1940. De Lage Landen worden ingenomen door de Duitsers. De regering vlucht met de Koningin en haar Gemaal naar Engeland.

Noordwijkerhout in en na de oorlogsjaren.

Kasteel Leeuwenhorst werd verwoest. Het mocht niet dienen als oriëntatiepunt voor hun vijand, vond onze vijand. Er waren controleposten tussen alle dorpen in de streek en per dorp hield een klein Duits commando de bevolking rustig.

De Atlantik Wall: Bunkers met kanonnen aan de Kustlijn en V2-lanceerinstallaties in het Keukenhofbos. Duitse commando's hadden zich in hotels genesteld.

Vanuit het dorp zijn veel mannen tewerk gesteld in de duinen en in Duitsland. Er viel moeilijk aan te ontkomen. Verzet kon een heel dorp ontwrichten (de afbraak van Petten was een afschuwelijk voorbeeld) en je kon moeilijk met z'n allen onderduiken. De duinen waren verboden gebied geworden.

Het Vorstenhuis verhuisde naar Canada. Het had klaarblijkelijk weinig vertrouwen in de West-domeinen, Suriname, Curaçao of Aruba. In de Oost vielen de Japanners "ons Indië" binnen.

1948. Nederland wordt in de Verenigde Naties tot de orde geroepen. Oorlog voeren onder de term 'Politionele Actie' wordt niet geaccepteerd, Kolonialisme is geen Ontwikkelingswerk en Indonesië is geen Nederlands domein. We gehoorzamen de Verenigde Naties en geven onze pretenties op. We zullen het zelf moeten doen. Ieder land zijn eigen broek.

Twee jaar later hebben vakbonden en ondernemers met de regering de Sociaal Economische Raad opgericht. De basis van het poldermodel: Werkgevers, werknemers en regering.

Nu de inspanning nog.... Is dat:

- het actief intern beweeglijk potentieel van mensen,
- het actief fluctuerend potentieel van kapitaal, of
- het rigide potentieel van de domeinheer, die de ijdelheid van het bestaan niet kent?

Nederland stuitert op z'n economische fundamenten.

500.000 Nederlanders emigreren rond 1950, de toekomst ziet er somber uit. Gelukkig is de Opperdomeinheer een Vrouw die in Leiden gestudeerd heeft en wordt er aardgas gevonden. Station Noordwijkerhout verliest zijn laatste functie, de aanvoer & distributie van steenkool.

1957 De duinen drogen in door de niet te stellen dorst van Amsterdam.

De laatste vennetjes met duinkickers en salamanders verdampen. Het loofhout is verdwenen en in het grassig-struikige duin worden naaldbomen geplant.

"De Gouden Spar" is de naam van een van de vele campings, die aan de duinrand verschijnen. Booming Bizniz nu Europese landen zich hebben hersteld van de oorlogsjaren en Duitsers, Engelsen en Fransen tussen de Nederlandse stedelingen komen uitrusten in de Gemütlichkeit van ons dorp en de resterende duinen.

De zanderij staat nu ten dienste van kalkzandsteen. Er wordt uiteindelijk een meer van 44 hectare gegraven, dat vanwege kans op verzilting "helaas" niet dieper mag worden dan 12 meter.

En ons, dorpingen..?

Rituelen maakten nog steeds het leven compleet.

De drie roomse kerken begonnen elke dag nog met drie diensten.

Ook 's avonds was er vaak een gebedsdienst. Kerkbezoek werd op het schoolrapport genoteerd, evenals de biecht, waarbij een door school verstrekt, genummerd kaartje door een gleufje diende te worden geschoven. Dat ging terug naar school als bewijs, dat de biechtplicht was vervuld. Ook werd dagelijks het kerkbezoek genoteerd en zagen je ouders maandelijks het getal in het rapport.

Vanaf 1950 groeit het dorp door een woonfunctie voor de zich ontwikkelende Randstad Holland. Huizen voor mensen die van buiten komen, maar niet in het dorp werken. Er wordt jarenlang vreemd aangekeken tegen die mensen uit "de Jambuurts". (Ze wonen op stand, maar hebben geen geld voor kaas op hun brood). Ze deden ook niet mee aan de kermis of carnaval.

De middenstand voer er toch wel bij. Menig ondernemer kon zich later een huis "in de brink" permitteren, wat de kouwe kak enigszins ontdooide.

Het dorp bouwde in 1960 nog enthousiast mee door een wekelijkse huis-aan-huis collecte voor een internaat als gymnasium (vwo) voor jongens die droomden van een loopbaan als katholiek, geestelijk leidsman in Zuid-Holland, Seminarie Leeuwenhorst voor Wereldheren-In-Spe.

Het werd een extra fraaie accommodatie, die pas in het dorp werd geaccepteerd, toen er zeven jaar later de eerste synode werd voorbereid van de Nederlandse bisschoppen.

Dat leidde tot "De Nieuwe Katechismus", een reactie van Katholiek Nederland, dat door het Tweede Vaticaanse Concilie weer enthousiast leek geworden.

Er was nog steeds veel animo voor kritische gespreksgroepen die bij gelovigen thuis werden georganiseerd. Symptomen van een nieuwe geesteshouding. Wereldwerkgroepen.

Maar Rome bleef gereserveerd. Er werd weliswaar geluisterd, maar het Vaticaan leek Oost-Indisch doof. Het concilie van Noordwijkerhout in 1968, waarmee het dorp op de wereldkaart werd gezet, leidde uiteindelijk tot verlies van het Rooms-renergetisch vermogen in Nederland. Dat leidde ook in ons dorp tot een versnelde leegloop van het verplichte kerkbezoek. Voor doop, huwelijk en begravenissen werd er nog wel een beroep gedaan op de pastoor, maar ook bij die gelegenheden werd de belangstelling steeds minder.

Het dorp telt inmiddels 12.000 inwoners. Er komt een bibliotheek, ondanks dat een gemeenteraadslid voorstelt om ieder die een boek wil gaan lezen een boekenbon te geven, omdat dat veel goedkoper zou zijn.

Er verrijst een vakantiedorp Solasi.

Het Oosterduinse Meer, de laatste grote afzanding, wordt daardoor ons "Como-meer".

In 1966 toonde het dorp nog verschijnselen van politieke & culturele lethargie, maar nog geen drie jaar later werden de bewoners door overheid & kerken aangespoord mee te doen met de manifestatie 'Leven nu.. & Morgen?' van 'WAT Noordwijkerhout' (Werkgroep Andere Tijden) en Sociëteit Ante Portas.

De Kaninefaaten hebben zich verzameld in een Carnavalsvereniging en kiezen nog steeds op 11 november hun Wendeling, die tot Prins Carnaval is geëvolueerd.

De Batavieren zijn opgegaan in het Leisure leven van een aantrekkelijk dorp in termen van de Westerse Cultuur. Ze bezingen nog steeds "het goud van Noordwijkerhout" waarmee in Mokum bier wordt gebrouwen en voegen elk jaar een meedenker toe aan het Carnaval der Kaninefaaten, over hemel & hel, het voor- & het naspel, of over de grillen van de politiek.

De toekomst ziet er aantrekkelijk uit.

Het verlies van de Coöperatieve Groenteveiling wordt ruimschoots gecompenseerd door de ontwikkeling van machine- & verpakkingsindustrie. Noordwijkerhout groeit voortvarend mee met de andere gemeenten in de Bollen-/Duinstreek.

En "de heren" komen nog steeds jagen. De drijvers, Kaninefaat als ze nog steeds zijn, glunderen als altijd wanneer de Prins hen herkent. Hij schiet overigens ook op konijnen, al vertelt hij zijn kinderen anders. Alleen niet op die van Soestdijk, bedoelt hij dan. Domeinheer als hij was, had hij meer dan één waarheid in pacht.

J. Ketelaar, de zendeling die 26 mei 1968 opriep tot de Blauwe Revolutie, zette de kerken in de Bollenstreek aan tot het organiseren van een voettocht voor jongeren met de vraag: "**God waar zit je?**" Vanuit Noordwijkerhout liepen groepjes door de duinen zingend en zoekend naar een antwoord.

De R.K. Mater Amabilisschool wordt met instemming van de bisschop van Haarlem omgebouwd tot een algemeen Vormingscentrum voor Jong Volwassenen (VJV). En met nog meer succes wordt het jaar daarop met het VJV het antwoord gevoettocht: "**Gewoon buiten; Buitengewoon!**"

In de Bollen-/Duinstreek zindert wat in Amsterdam het Maagdenhuis provoceert en in het hele land scholen doet bezetten.

De Werkgroep Andere Tijden Noordwijkerhout krijgt met 2 zetels in een nieuwe (D66) en 3 zetels in een vernieuwde partij (KVP) een politiek vervolg in het dorp. De KWJ blijft KWJ, maar het zijn niet meer de Katholieke Werkende Jongens, maar de Kritiese, Werkende Jongeren.

De emancipatie van de "werkende jongere" leidt op zich nog niet tot een volwaardige acceptatie van de arbeidende klasse, maar heeft wel een versterkende werking op de vrouwenemancipatie. Provo in de Polder & Dolle Mina op de Brink maken een einde aan de gescheiden ontwikkelingen via Patronaatsvoorzieningen & de danszalen die discrimineerden op religie & sexe. Dat sluit ook aan op het onderwijs, dat inmiddels "gemengd" is en in toenemende mate "openbaar" wordt.

1975. Het ingevoerde rivierwater is zodanig vervuild, dat een voorzuivering nodig is voor het de duinen in mag. Ook "zure regen" en stormen richten veel schade aan in de duinen.

De dennenscheerder heeft de schapenscheerder vervangen en de laatste duinorchidee tussen Noordwijk & Zandvoort wordt met takkenbossen beschermd door een boswachter met een groepje VJV-ers die hem helpen, de gevolgen van een stormschade helder te krijgen.

Er mogen geen vuilstortplaatsen meer bijkomen in de Bollenstreek. Vanwege grondwatervervuiling. De laatste stortplaats wordt met zand toegedekt tot kunstduin en 'watervragend' gemaakt in plaats van 'watervliedend'. De stortplaats trekt water aan door een centrale verdampingszuil die werkt op de broeiwarmte in de afvalberg.

De meerkosten van vuilafvoer worden voor de gemeente gecompenseerd door hergebruik van ons station niet voor personen, maar voor afvoer van vuilnis naar de VAM in Drenthe.

Seminarie Leeuwenhorst krijgt te weinig aspirant Wereldheren en wordt omgezet in een open VWO-school met internaat en een internationaal conferentieoord dat zich promoot met een Bisschoppenconferentie. Ideaal in de Zuid-Hollandse bossen aan de Duinkant bij de Zee. Vrije wandeling door de duinen is er trouwens niet meer bij. Wel off-the-road sporten als golf & biking in met ijzeren hekken omheinde duingebieden.

De Noordwijkerhoutse Hekwerkindustrie, stoelend op het aloude, ambachtelijke vlechtwerk (wiegen, manden, korven), vaart er wel bij.

Er zijn door afrastering gescheiden paden voor diverse soorten duintoerisme: wandelen, hardlopen, fietsen, paardrijden. Alles netjes met gekleurde paaltjes gemarkeerd en al naargelang met houtpulp, schelpen of bitumen verhard.

Waar de blanke top der duinen omgeven is door prikkeldraad en er overal wel een bordje met verboden toegang staat.....

lijkt de tijd der Kaninefaaten voorgoed voorbij.

Maar de Noordwijkerhouter herkent in ieder die trots is op zijn eigen omgeving en daar met weemoed over zingen kan, de Kaninefaat die hij nog steeds in zich draagt.

Het dorp telde in 1880 ongeveer 1.500 inwoners; in 1980 zijn we met tien keer zoveel.

De versnelling in dit verhaal neemt evenredig toe.

1974: de nationale Knelpuntennota Welzijn:

Het Welzijnsbeleid, door de vondst van aardgas vanaf de jaren 50 weldadig ontwikkeld, kraakt niet alleen in zijn voegen maar eist ook een fundamentele herijking. Door democratisering en decentralisatie van beleid mogen de burgers het zelf uitvechten.

Domeinen binnen de staat zijn zelfs in een harmonie-model niet meer in stand te houden.

De (Westerse) democratie zal zo aan zichzelf ten onder gaan.

"Het Hoogeveens Beraad" wordt opgestart. De effecten worden ingeschat als: "Ernstiger voor de globale instandhouding dan de waarschuwingen van de Club van Rome".

1982: Akkoord van Wassenaar: domeinen via het poldermodel:

Werd op 24 november gesloten tussen de organisaties van werkgevers en werknemers, die onder het oog van een welwillende overheid, vertegenwoordigd waren in het overlegorgaan 'Stichting van de Arbeid'. Het Akkoord behelst een politiek van loonmatiging met instemming van alle partijen; een versterking van het Poldermodel.

2004: Akkoord van Rome: Domeinen via stakeholdermodel:

- Verkleinen kloof tussen burgers en EU-instellingen
- Hervormen EU-instellingen en procedures
- Versterken EU-positie in de wereld

2010: Akkoord van Leeuwenhorst: domeinen via Diversity Charters:

Op dit platform worden kennis en ervaringen op het gebied van diversiteit en inclusie op internationaal niveau uitgewisseld.

De Economie bepaalt; de burger is univee in alle varianten.

Virtueel vermogen door generatieve solidariteit lijkt sterker dan de Amerikaanse droom met de consument als aanjager.

Domein / Domeinen:

Terreinen, gebieden of 'staten van zijn', die worden gekenmerkt door parasitaire instandhouding en vanaf de jaren 60 door een peripatrische dociliteit.

Ergo, zolang de Staat der Nederlanden als Domein gezien wordt, kan zijn instandhouding niet "democratisch" geschieden. Maar de ontwikkelingen zijn positief te duiden.

De vader van Europa: Zeus of Amerika?

Volgens Kevin Philips^{*)} zou het wel eens Bush kunnen zijn. Amerika als brandend braambos: onchristelijk & ondemocratisch, hoewel Bush en 'the people' dat zelf heel anders ervaren. De Westerse Cultuur wordt in het Angelsaksisch Model gedwongen door de Geboden van het IK, het Iconometrisch Kapitalisme, dat Neo-Liberalen met sterren in de markt zetten. Dat zou wel eens de aanzet voor de derde, Europese Beeldenstorm kunnen worden. Want opnieuw dreigt de Europese geest gevangen te worden door idolatrie. De oorlog- & vermaakindustrie vormen USA's grootste inkomstenbron. En de wereld moet al zo boeten: Inzicht & Cultuurbezit van Volkeren & Naties worden toegeëigend (genaast) en rigide geëxploiteerd. Europese sprookjes worden gedisneyficeerd en het Vermaakdomein belooft zichzelf met royale verdiensten en Awards op "academisch niveau".

Of is de vader van Europa het huidige (Europees) Parlement dat zich met zijn Commissie volop inzet, de krachten van Koning, Kerk & Kapitaal te democratiseren, zodat de Bovendanen <die hun recht de godsdienst te bepalen al hadden ingeleverd en met hun nieuwe kleren van de diplomatie al bijna twee eeuwen lelijk te kijk stonden> ook nog 'ns hun poen kwijt raken?

Wij denken bij ons in de duinen nog steeds dat het in feite om een "nieuw", globaal bewustzijn moet gaan met respect voor, maar los van, kapitaal en religie. De oude redelijkheid werkt globaal slechts via het flinterdunne pad van de Westerse rationaliteit, een resultaat van eeuwenlange dominantie en de daarbij optredende vertekening van de universele werkelijkheid. Gelukkig hebben religie & wetenschap dat pad gebaad voor een eerste globale evaluatie van het nabije verleden: 2000 jaar, een schitterend ongeluk!^{*)}.

Het is de verantwoordelijkheid van de politiek, daar een aandacht aan te besteden die de rituele herdenkingen overstijgt. De hang naar het verleden blijft steken in rede. Temeer, nu beide (religie & wetenschap) niet in staat zijn een globaal aantrekkelijk perspectief te bieden, is het mondiaal van belang, een pad voor globale redelijkheid te effenen. De Regionale Intuïtieve Dynamiek neigt anders de vormen aan te nemen van een middeleeuwse samenleving. De politiek komt/blijft dan in handen van bovendanen met interstatelijke domeinen; de democratie is dan nog slechts een schimmenspel binnen het virtueel vermogen van de vermaakindustrie.

Ons continent kan pas wat worden, wanneer de wereld der continenten als "duinen-delta" gezien wordt. Huishouden (economie) is duinhouden. Huishouden stelt leefbaarheid centraal. Daar passen geen domeinen, zoals bedoeld in dit verhaal.

Geografisch & mythisch bestaat Europa langer dan we kunnen tellen; religieus, economisch en politiek een paar duizend jaar, of minder. Maar in ons lokaal/regionaal bewustzijn is het nog maar net ingedaald. Voor veel medeburgers als "eerste infrontatie" na wereldoorlogen, met decennia wanhoop en soms nu alweer met heimwee naar wat betere tijden leken.

Het effect daarvan zal het jaar 0 zijn van Europa als democratisch continent met globaal bewustzijn en omgevingsverantwoordelijkheid. Het kan mogelijk zijn op korte termijn: Europa, een marasitaire staat van volken & landen die door generatieve solidariteit in een regionale dynamiek ruimte weten te scheppen voor nieuw beleid met mondiale geldigheid.

Op de dag dat in het Romeinse Rijk godsdienstvrijheid werd verkregen (Constantijn, 29 oktober in het jaar 312 of 313, werd het werken op Dies Solis, op Zondag, verboden), heeft onze Jan Peter Balkenende in een historisch gemanipuleerd decor als voorzitter van de Europese Unie in 2004 op de plaats van het Capitool, een voorstel aan de lidstaten ondertekend tot voorbereiding van de eerste Europese grondwet. Dit voorstel werd ook in ons land verworpen. (een burgerinitiatief wordt met 1 miljoen handtekeningen ontvankelijk voor behandeling in het Europees parlement).

Nu de afzonderlijke staten nog. Durven ze dat aan, de statelijke burgers & landelijk politieke partijen: zich uitleveren aan de Europese Democraat die gemangeld door de Vermaakindustrie toch zichzelf weet te beheersen?

Op dezelfde dag (29 oktober) doet Osama Bin Laden een handreiking aan de Westerse wereld. Hij wil afzien van verder geweld.

Via Nova, een TV-nieuwsduiding programma, nemen we er kennis van. Maar de secretaris generaal van de Navo, onze Jaap de Hoop Scheffer, en onze Hans van den Broek, oud-minister BuZa & EU, en onze Wouter Bos, leider van de grootste oppositiepartij zeggen, daar geen touw aan te kunnen vastknopen: "Slaan we over". "Ik kan daar geen duiding aan geven".

En de Nova-journalisten zien er ook geen nieuws in.
Ferrie Mingelen: "Dan laten we het verder liggen".

Een jaar later lijkt London hetzelfde te doen als Al-Zawahri er nog eens aan herinnert...

"Europa, Europa, kom tot bezinning,
de weg naar de toekomst duurt onnodig lang
met groeiende risico's voor een globale vrede"

Quister Pyxis
(uit: vrijdagmiddagoverpeinzingen 2004)

www.limes.nl de grens van het romeinse rijk in het deltagebied.

NRC Handelsblad vroeg Jan Bank (Leiden) & Piet de Rooy (Amsterdam) tweeduizend jaar Nederlandse geschiedenis samen te vatten. Zij zijn al klaar, maar: hun canon bestaat niet meer.

De minister van onderwijs zet een commissie aan het werk: "Studiën Vereniging Holland, Twintig eeuwen filosofie vanuit de Nederlanden": bestaat ook niet meer.

Veel geblaat in 2004.

Dat stimuleerde ons tot bovenstaande hertaling vanuit het perspectief der Kaninefaaten.

Volgende opgave:

it isn't the economy, stupid, it's awareness, global awareness
ce n'est pas l'économie, couille, c'est la conscience, la sensibilité globale
kijk uit.....het geld gaat er met de poen vandoor!

1. 2010 Europese politiek gaat nationale politiek modificeren; Nederland voorbeeldfunctie.

Het naakte bestaan sec (sociaal, economisch, cultureel) wordt statelijk bestuurd, volgens Europese regelgeving & aangedreven door virtueel kapitaal.

2. de regio's winnen in waarde.

Nederlandstalig gebied zou tegenwoordig een Europese "regio" kunnen zijn in het kader van RAS-kwaliteit. (kwaliteit volgens een Regionaal Acceptabele Standaard)

3. Europa leeft op te grote voet

paradise lost <<< **the homecoming of the flying dutchman** >>> maradise regained

Maar nu eerst:

De Onderdaan Teloer

oftewel:

het failliet van duurzame economie in de Westerse Cultuur

Inleiding

De WC (Westerse Cultuur) kreeg, zoals we weten, vanaf 1600 extra wind in de zeilen door een vermogen, dat in de loop der jaren het reële geld excessief stuwde naar particulieren, die dat proces overigens "en passant la marée" laten betalen door de (virtuele) eigenaar van dat geld: Daan & zijn Onderdanen, oftewel De Staat der Nederlanden.

Duurzaam varen, kapitaal vergaren, arbeiders inklaren: Een Hollandse Daad. De VOC, door wind en aandelen aangedreven, maakte met slavenarbeid van de wereld een plunderparadijs.

Die staat ziet toe dat hij niet valt.

De bovendanen weten zich vanaf 1800 meer & meer zeker van hun vermogen.

Uit wat verwilderde varianten van hun aandelenkip was het verzekeringsei gedarwineerd.

Vleugels voor de Westerse economie, die meer en meer in handen kwam van doeyene families, ooit als marskramer of slavendrijver begonnen, maar door domeindrift aangetast.

De globale acceptatie van de Westerse economie kan door hen vanaf 1900 zelfs politiek (militair & diplomatiek) afgedwongen worden via naties afzonderlijk of in "geallieerd verband" en wordt vanaf 2000 zelfs door de Verenigde Naties globaal gedoogd. (Resolutie 1441 = Oorlog Irak).

Die staat ziet toe dat hij niet valt.

Bovendanen hebben overwegend weinig respect voor belangen van de samenleving als er geen statusversterkend profijt is. Ze bedienen zich van juristen, media & reclame om hun gelijk gewettigd te krijgen en manipuleren kunsten, sport & wetenschap om Daan's onderdanen een goed gevoel te geven. Ze omarmen de kunstenaars, stichten musea & geven grote sommen aan goede doelen. Ze weten zelfs parionetten in politieke posities te plaatsen.

Die staat ziet toe dat hij niet valt.

Onderdanen laten zich leiden door een mix van geloven, weten & berusten, maar raken steeds meer een drom in de Westerse schijnwerkelijkheid die soms angstaanjagend wordt aangedreven door nieuwe domeinheren, de hoeders & herders van het virtueel vermogen: economen, techfins en aanverwante sciëntisten, die zich in steeds meer bochten moeten wringen om geloofwaardig te blijven; reclamebureaus en massamedia, die steeds uitzinniger verknipte aandacht vragen voor nieuwe idolen en sensatie-formats om aantrekkelijk te blijven als kritiekloze katalysator in het omvormingsproces (de vermaakindustrie) van kapitaalgestuurde verzekeraars & producenten.

Die staat ziet toe dat hij niet valt.

Daan ziet het geld van zijn staat verdwijnen naar bovendanen die er een misleidend maar aantrekkelijk, virtueel vermogen tegenover weten te zetten voor zijn onderdanen. De constructies voor de Westerse economie & cultuur worden kunstmatig in stand gehouden. "Achmea" zit overal achter.

Het abc van economie en samenleving (arbeider, baas, consument) wordt "particulier" via een oude strategie die met "aantrekkelijke idolen" (gewoon lekker doen wat je zelf leuk vindt) wordt uitgezet door trendgoeroes van de economie & reclamerabbi's met kijkcijferkanonnen om hun individuele domein te vergroten.

De burger wordt univee; voor de mal gehouden door de disposabele patroonheiligen van de vermaakindustrie.

Die staat ziet toe dat hij niet valt.

Daans vermogen wordt uiteindelijk ook virtueel. De heren-mentaliteiten-mantel is in feite al zoiets. Op zich is dat geen probleem, maar als de WC-mentaliteit of -normaliteit van de vrije markt een misvatting blijkt (de omvangrijke, door het westen veroorzaakte staatsschulden wereldwijd en de vlucht van het echte geld wijzen daar op), dan krijgt de staat het voor zijn kiezen. Want Daan heeft geen vermogen meer, slechts cijfers in twee kleuren.

De burger, ontdaan, zoekt zijn heil in het "aanlokkelijk" particularisme:

"Ieder voor zich, verzekerd & wel."

Maar die weg naar de toekomst loopt uit op 'n hel. Uiteindelijk zijn het de nieuwe domeinheren, die zichzelf verzekeren van een royaal bestaan, ten koste van Daan en zijn landgenoten. De "abrupte correctie" die sommigen toch al verwachten, kan dan wel eens een "agressieve correctie" worden.

De koning draagt virtuele kleren; de staat een virtueel vermogen. Het proces van democratisering wordt door ondernemers gemanipuleerd.

Journalistiek en Marketing raken verstrengeld als de dubbele helix, het DNA van de casehond.

Alleen de "Hollandse Houding" die een aanzet kan zijn voor een hervonden Europese Eenvoud kan het onheil oplossen, zodat een globale economische uitputting kan worden voorkomen.

Symptomen van het aanstormend failliet van de Westerse consumptie-economie:

1. De constructies voor de instandhouding van de wc-economie worden steeds ingewikkelder.
2. De druk voor nog meer economische groei neemt dermate toe dat die roofzuchtige vormen krijgt.
3. Werken wordt sloven, een nieuwe slovernij, grijs gestreept aangestuurd.
4. Aandeelhoudersorganisaties kopen "segmenten moeilijk bemiddelbaren" in.
5. Juridificatie van individuele verantwoordelijkheden van de burgers tot in het privé-domein: "Wilt U even tekenen, dat mijn kind op uw feestje is?"
6. Toenemende claimcultuur, aangejaagd door rigide advocatuur.
7. Gênante constructies waarmee "toonaangevende" instellingen & bedrijven handelen.
8. Schaamteloze zelfbeloning door bestuur & management zowel van publieke als van private ondernemingen.
9. Tekorten in generieke voorzieningen aan de onderkant; decadente uitwassen aan de bovenkant van de samenleving.
10. Publieke omroep met commercials & commerciële omroepen met opiniërende pretenties leiden tot buitenproportionele vergoedingen voor handelingen die worden ingemasseed als "voor iedereen haalbaar": ster, idool of landelijke gladiool.
11. Er ontstaan investeringsmaatschappijen die beginnend "sporttalent" aankopen en verhuren tot er een klapper kan worden gemaakt.

12. Particulieren geven onderhands geld aan gouden-bergenbelovers.
13. Media prefereren bevolkingsgroepen tegen elkaar opzetten, boven de sociale-globale cohesie-functie die ze van oorsprong hebben.
14. Snelle groei van "gated communities" oude stijl (domeinen voor particulieren, met bedienden en vermeende deftigheid)
15. Er wordt meermalen gezinspeeld op een aanstormende economische "oorlog" als argument voor een ja-stem bij het referendum over de Europese grondwet.
16. Mastercard, een goudkip van meer dan 100 banken, gaat naar de beurs. Visa volgt.
17. In de Westers-urbane samenleving ontwikkelen zich no go areas (nga's) met een eigen economische dynamiek.
18. Spontane maatschappelijke initiatieven dreigen niet meer georganiseerd te worden vanwege moeilijk in te schatten risico's van individuele (of groepen) deelnemers. (wijkfeesten, wandelvierdaagsen, voetbalwedstrijden, hobbybeurzen)
19. ABN AMRO wacht een proces, aangespannen door de Bank of America.
20. Buitenlandse winstwolven kopen huurhuizen van organisaties voor sociale woningbouw en verkopen die met veel winst door aan huurverhogende winstwelpen, zodat de huurder de biesen kan pakken ten gunste van een meer betalende huurder.
21. Binnenlandse geldwolven vestigen zich, soms met veel trots, in Dubai of andere streken om zich aan het beklemmende toezicht van de Nederlandse staat te onttrekken.
22. Private Equity koopt zich in in Accountancy

Oorzaken van het failliet van de wc-economie

- a. Daan's geld is slechte smeerolie in het virtuele Westerse vermogen dat voortdurend op hol dreigt te slaan door vermogens-flitsen & -hypes.
- b. De essentie van geld wordt door weinigen begrepen.
- c. Pensioenfondsen & banken geven goedkoop geld aan opkopers & uitbeenders van aandeelgestuurde bedrijven. Ze stellen kapitaalwinst op korte termijn boven duurzaam werknemersbelang.
- d. De WC kent geen alternatieven meer voor "de verzekering" als sociaal-economisch draagmodel.
- e. De politiek hanteert conflicterende beleidslijnen: "meer consumeren" om de economie te versterken; "meer waarden & normen" voor een duurzame samenleving.
- f. De WC (Westerse Cultuur) geeft te veel kouwe kak.

- g. De Westerse cultuur, overwegend dominant in zogenaamde democratische staten, is zelf niet mee gedemocratiseerd (rangen & standen) en genereert binnenstatelijke domeinen .
- h. De WC leidt dus aan een democratisch tekort, De staten vertonen symptomen van een domeinenocratie. En domeindenkers zijn per definitie ondemocratisch. Een onderklasse houdt hen in stand.
- i. Kapitalisme & Particularisme leiden tot cauliflowering in de economische ontwikkelingen met alle risico's voor economische gastritis.
- j. Het vademecum voor WC-bewustzijn wordt niet meer door het Iconolatrische Europa maar door het Iconomische Hollyland-Disneywood verbeeld, de steriele archetyping van de Amerikaanse droom.
- k. De Westerse consumenten-economie kan zich globaal gesproken alleen maar parasitair instandhouden, ergo: is niet universeel & democratisch "uitrolbaar".
- l. Daarbij is de WC ook nog de aanjager van een niet meer te stoppen klimaatcrisis.

Kortom:

De Westerse consument gedraagt zich als kritiekloos univee, dat zich telkenmale weer enthousiast:

- ✓ door de bank laat nemen
- ✓ door de reclamemaffia laat misleiden
- ✓ door de politiek laat uitkleden
- ✓ door de media laat vermaken
- ✓ door de gedachte laat leiden, dat "Boeuf Bourguigonne" een bijzonder rund is

ofwel:

- ❖ Is zich totaal niet bewust van zijn macht als democratische Daan in een Europese staat

Werk mee, zeg: **NEE, Nieuwe Europese Eenvoud**, gebaseerd op
 Globaal Bewustzijn en Younger Policy,
 Nieuw beleid gericht op de wereld van morgen:

> Inclusief Denken & Ken jezelf <
 > Vom Kinde Aus <

De wereld is bedoeld voor morgen; de toekomst dendert op ons af,

Noten om te kraken en nadere informatie ter kennisname:

Iconomy Iconomie:

Idolatie leer van kwalitatieve instandhouding door zelfverrijking vanuit een taxonomisch te specificeren staat van zijn. (iconomy gaat per definitie ten koste van een omgeving)

Idolity Idolheid:

(geesteshouding) staat van zijn waarin, gevoed door politieke, educatieve of religieuze motieven een zelfversterkend effect ontstaat dat leidt tot idolatrische overschatting van het eigen vermogen in de ontwikkeling van de mens.

*34><4><5> Het telsysteem der Kaninefaaten

'n volle hand winters; van zessen klaar; tellen boven je hoofd; pas op je tellen.

<https://gaingate.com/coolbrain/brainstorm/ggg/iconomy/telsysteem.htm>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Cananefaten>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Noordwijkerhout>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Beleg_van_Alkmaar

https://gaingate.com/pdf/Noordwijkerhout_1966.pdf

Scriptie voor de Pedagogische Academie Hertenduin

<https://www.rollingstone.com/culture/culture-news/qa-kevin-phillips-on-american-dynasty-and-the-house-of-bush-231997/>

Amerika in de 20^e eeuw volgens Kevin Philips

https://en.wikipedia.org/wiki/A_Glorious_Accident

Een schitterend Ongeluk, VPRO 1993 Wim Kayzer.

<https://gaingate.com/tmlibrary/schokeeffecten.htm>

Boekbespreking Schokeffecten, filosoferen in tijden van klimaatverandering

2023 Wouter Kusters ISVW uitgevers, ISBN 978-90-832623-3-8 NUR: 730

Systembreuk

Een nieuwe visie op kapitaal, natuur en maatschappij als antwoord op de klimaatcrisis

Kohei Saito, Japan 2020 / Arbeiderspers Amsterdam 2023, Vertaler Geert van Bremen

Het raadsel van de geest

Een filosofisch onderzoek (waarbij herinnering en bewustzijn centraal staan)

Bert Keizer, filosoof en arts, Lemniscaat, Rotterdam 2024.

Morele vooruitgang in duistere tijden

universele waarden voor de 21^e eeuw

Markus Gabriel, Uitgeverij Boom, Amsterdam 2021.

Europa en de Onderdaan

twee versnellers voor een optimal begripsontwikkeling
bijgewerkt ter gelegenheid van de Europese Verkiezingen
Voorjaar 2024

APP-update 2023

annual position paper - jaarverslag 2023

Gaingate-avatars

de website ontsluit evaluatie vanaf 1998
in relatie met statistische data 2021

De basis de baas

proefproject voor de Meineszbuurt

De Buurtherberg

sociale innovatie voor wijkbeleid

Gaingate & Trybe

opstart-modellen vanuit de rafels van de samenleving

Gyp.nl

met één kamerzetel naar nieuw beleid

Mijn Gemene Leven

vanuit de duinendelta in vierstromenland

Van Woongroep naar Manhattan Project

het ontstaan van de twee stichtingen SBW en SGM
en de modellen Gaingate en Trybe.

Het HAL-project

actiegroep behoud HAL-gebouw

SAP leven nu .., en morgen?

Jongerenproject Noordwijkerhout

Rotterdam, Voorjaar 2006

Ter gelegenheid van
de Koninklijke Wereldtrip
400 jaar VOC,
die ook leuke kanten had.

<https://tokyo.nl/japan/geschiedenis-nederland-japan/>

bijgewerkt, Voorjaar 2024

ter gelegenheid van de
Europese Verkiezingen

https://european-union.europa.eu/index_nl